

Samverka om att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro

Ansökan Framtidsfonder

Bakgrund till utvecklingsinitiativet. Hänvisa vid behov till relevant information/tidigare fattade beslut/pågående projekt.

Enligt forskningsöversikten uttrycker Karlberg och Persson att närvaro i skolan tycks vara positivt för skolprestationerna. Elever med problematisk frånvaro har oftare kunskapsluckor och får oftare ofullständiga betyg. Ofullständiga betyg riskerar att försvaga elevernas chanser på arbetsmarknaden och risken ökar för arbetslöshet och utanförskap. Frånvaro ökar risken för skolavhopp, utanförskap, arbetslöshet, missbruk samt fysisk och psykisk ohälsa. (Problematisks skolfrånvaro – en forskningsöversikt Martin Karlberg & Sara Persson)

Enligt ”Nationell kartläggning av elevfrånvaro De obligatoriska skolformerna samt gymnasie- och gymnasiesärskolan Rapport 2021:10 hade en fjärdedel av eleverna i förskoleklass och i grundskolan en total frånvaro på minst 15 procent höstterminen 2020. Den kartläggningen genomfördes under pandemin, men är ändå en fingervisning att elevfrånvaro är en utmaning som skolor och samhället hanterar ofta.

Samverkan och samordnat stöd vid närvaroproblem i förskola och skola. Sammanfattning av forskning och en praktisk vägledning skriver Malin Gren Landell att det är två uppgifter som beskrivs som viktiga vad gäller samverkan på strategisk nivå. Den ena är att verksamheter gemensamt använder sig av statistik över skolfrånvaro och utifrån orsakerna till frånvaro kartlägger hur behoven av insatser möts. Den andra är att se till att personalen har kunskap om riskfaktorer för närvaroproblem.

I Nacka kommun finns ingen samlad statistik av elevers frånvaro. Som hemkommun fick utbildningsenheten, läsåret 2020/2021, in 181 frånvaroanmälningar när skolor inlett utredning om en elevs frånvaro. Detta redovisas för utbildningsnämnden i september varje år.

Under hösten 2022 genomfördes en seminarieserie i Nacka riktad till medarbetare inom skola, socialtjänst och regionen. De flesta som deltog arbetar centralt inom kommunen. Deltog gjorde även rektorer och biträdande rektorer och viss övrig skolpersonal (kurator, skolsköterska) från 24

kommunala och fristående grundskolor. Totalt deltog 84 personer. Seminarserien hölls av Ifous¹ och utgick från forskningsrapporter av Malin Gren Landell och Helena Andersson. Deltagarna fick i uppgift att läsa forskningsrapporterna och förbereda sig utifrån frågor inför varje tillfälle. Forskarna medverkade digitalt och reflekterade tillsammans med deltagarna kring frågeställningar i ämnet skolnärvaro och skolfrånvaro.

Under seminarserien blev det tydligt att för att lyckas med skolnärvaro krävs det att *alla* som arbetar med eller runt elever behöver denna kunskap. Det stärks även av de kvalitetsdialoger utbildningsenheten har haft med rektorer under hösten 2021 där rektorer gav en bild av att det är en utmaning att vända elevers frånvaro till närvaro.

Utbildningsenheten ser i de frånvaroutredningar som skickas från huvudmännen att skolorna behöver ökad kompetens vad gäller elevers frånvaro och utredningar kring skolfrånvaro, bland annat vad gäller att utgå från elevens perspektiv kring sin skolsituation.

Ett uppdrag som utbildningsnämnden har gett utbildningsenheten är att skolorna i Nacka ska genomgå en utbildning inom NPF. Utbildningsenheten har i frånvaroutredningar sett att elever NPF-diagnos/beteende är i hög grad representerade.

Beskriv vad som konkret ska göras inom ramen för projektet.

Vi planerar att genomföra seminarserien på nytt, beskriven ovan, under läsåret 2023-2024, och då möjliggöra för betydligt fler medarbetare att ta del av den. Målgrupp är pedagogisk personal på skolor och personal inom skolors elevhälsoteam tillsammans med personal från socialtjänst och eventuellt BUP. Serien planeras att omfatta såväl kommunal som fristående verksamhet och genomförs lokalt i ett antal geografiska områden i kommunen. Skolor som ligger geografiskt inom samma område ska delta i samma seminarserie. Med detta upplägg kan skolor i samma område tillsammans med socialtjänsten få samma kunskap *samtidigt* och en organiserad möjlighet att samlas kring frågan att främja skolnärvaro och förbygga skolfrånvaro. Detta blir ett steg till vidare samverkan.

Upplägg

Serien består av tre fysiska träffar, en under hösten 2023 och två under våren 2024.

Seminarium 1 utgår från den första skriften i serien, ”Ifous fokuserar skolnärvaro – en översikt av forskning om att främja alla barns och ungas närvaro i skolan”. Det ska ge deltagarna en introduktion och lägga en grund för de kommande två seminarietillfällena.

Seminarium 2 utgår från den andra skriften i serien, ”Ifous fokuserar att utreda närvaroproblem i skolan – sammanfattning av forskning och en praktisk vägledning”, och belysa hur utredning av orsaker till närvaroproblem bör göras baserat på vad forskning visar är effektivt.

Seminarium 3 utgår från den tredje skriften i serien, ”Ifous fokuserar samverkan och samordnat stöd vid närvaroproblem i förskola och skola – sammanfattning av forskning och en praktisk

¹ Ifous, är ett fristående forskningsinstitut som drivs som en ideell förening med **Sveriges kommuner och regioner (SKR)**, **Friskolornas riksförbund** och **Idébarna skolors riksförbund** som grundande medlemmar. Ifous uppdrag är att vara en nationell plattform för skolans FoU-arbete och att ge stöd i utvecklingen av en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

vägledning”. Detta tillfälle ska ha fokus på samverkan mellan skola och andra aktörer, som socialtjänst, polis och vård.

Vid alla tre tillfällen kommer författarna till skrifterna medverka digitalt. Upplägget utformas så att deltagarna görs delaktiga och med stort utrymme för interaktivitet.

Beskriv det förväntade resultatet efter genomfört projekt.

- Ökad kompetens och förståelse bland deltagarna i seminarieriet, vad gäller att främja närvaro, upptäcka elever i riskzon för frånvaro, utreda elevers frånvaro och vidta effektiva åtgärder för att vända frånvaron till närvaro.
- Ökad kunskap om olika professioners och instansers uppdrag i frågan kring elevers frånvaro och förbättrad samverkan mellan olika instanser. Detta eftersom samverkan är en förutsättning i arbetet med närvaro och frånvaro för att arbetet ska bli effektivt.

Vår förhoppning är att resultaten ovan på sikt leder till ökad skolnärvaro för elever i Nackas skolor.

Vi kommer att utvärdera det förväntade resultatet genom att deltagarna får ett antal skattningsfrågor.

Ex på frågor:

Upplever du att du har fått en ökad kompetens och förståelse vad gäller att;

- främja närvaro
- upptäcka elever i riskzon för frånvaro
- utreda elevers frånvaro
- vidta effektiva åtgärder för att vända frånvaron till närvaro

Upplever du att du har fått ökad kunskap om olika professioners och instansers uppdrag i frågan kring elevers frånvaro och förbättrad samverkan mellan olika instanser?

Beskriv på vilket sätt projektet ger ökad nytta för nackaborna/kunderna/de vi är till för.

En professionell samverkan och en samsyn kring vikten av skolnärvaro skapar trygghet för *alla* elever, då detta skapar ett ”skyddsnet” runt eleverna. Det kan vara att när en elev byter skola och/eller flyttar inom Nacka kommun kommer skolornas personal ha samma kunskap om att främja skolnärvaro och att förebygga skolfrånvaro.

Eleven är huvudperson och ska ha den viktigaste rollen i frånvaroutredningen. Eleven har den bästa kunskapen om sin situation som gör att utredningen och insatserna blir mer träffsäkra. Vidare leder hög delaktighet i utredningen till en ökad självkänsla hos eleven.

På sikt ökar elevers skolnärvaro och då öka skolprestationerna ytterligare i Nacka kommun.

På vilket sätt stödjer projektansökan Nackas fyra övergripande mål.

- Maximalt värde för skattepengar – Skolnärvaro och en fullständig utbildning leder till ökade möjligheter för människor till lärande och utveckling, att komma i arbete och få förutsättningar för egen försörjning och att aktivt delta i samhället.
- Bästa utveckling för alla – En komplett utbildning ger valfrihet för individen att välja en fortsatt utbildning utifrån sitt intresse. Det ger en bra grund för att utvecklas så långt som möjligt.
- Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka – En hög kompetens kring att främja skolnärvaro i alla skolor i hela kommunen leder till en attraktiv och likvärdig livsmiljö.
- Stark och balanserad tillväxt – Genom en effektiv samverkan mellan skolor och olika instanser i Nacka blir kommunen attraktiv att driva skolor i.